

Глава VIII

ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ НА РОМИТЕ И ТЕХНИТЕ ДОМАКИНСТВА

Политическите и икономическите промени след 1989 г. се отразиха тежко върху жизнения стандарт на огромната част от населението на България. Но ако трябва да посочим група, върху която това отражение е най-драматично, безспорно това е ромската.

Ниското образователно и квалификационно равнище на представителите на тази общност се отразява особено неблагоприятно върху конкурентоспособността им на трудовия пазар. Неквалифицирани работници са близо три четвърти от ромите в трудоспособна възраст. Ниско квалифицирани (I-ви -IV-ти разряд) са още около една пета от респондентите. Високо квалифицирани са само около една десета от ромите.

Едва една пета от интервюираните имаха запазен спомен за традиционния занаят на групата си, но не повече от половината от тях са в състояние да го практикуват. Само при отделни групи в различни селища може да се разчита, че наследстването и развитието на традиционните умения ще спомага за оцеляването и издръжката на семействата - главно при музикантите, печкарите, тенекеджиите, майсторите на медни съдове, ковачите, бургуджиите и въглищарите. За останалите практикуването на традиционния занаят може да осигурява само допълнителни доходи.

Към това трябва да се прибави дълбокото предубеждение на останалите български граждани, че "циганите са мързеливи, безответствени, недисциплинирани и нехайни". Като всеки стереотип то се разпростира безkritично върху всички роми и обективно води до дискриминацията им на трудовия пазар. Всеки конкретен случай, потвърждаваш този стереотип, на който местната или централната преса е дала гласност, се използва като претекст за отказ за наемане на роми на работа, дори когато образователният и квалификационният им ценз отговарят на изискванията.

В резултат от всичко това безработицата при ромите достигна катастрофални размери. Към момента на проведеното проучване общият